

Østjylland
J.nr. 2019 - 12788
Ref. LYKGU
Den 9. december 2019

Notat vedr. resultat af vandrådsarbejdet 2017 – kandidater til udpegning som kunstige og stærkt modificerede vandløb

Baggrund

Som følge af vandrådsarbejdet har kommuner og vandråd i 2017 haft mulighed for at kvalificere udpegningen af vandområder som stærkt modificerede og kunstige (opg. 2). Dette notat opsummerer resultatet af behandlingen af de modtagne indberetninger.

Det fremgår af Aftale om Fødevare- og landbrugspakken, at vandrådene kunne kvalificere udpegningen af kunstige og stærkt modificerede vandløb i vandområdeplanerne. Dette arbejde pågik i 2017 med frist til årets udgang. Ministeriet har herefter foretaget en nærmere analyse af de indberettede vandløb. Det blev i den forbindelse besluttet, at analysen skulle foretages af eksterne konsulenter for så vidt angik indberetningerne vedrørende stærkt modificerede vandløb.

Ministeriet modtog i alt indberetninger på ca. 2.000 km vandløb (ca. 700 vandområder) for opgave 2. Ca. 1200 km heraf vedrørte udpegning som stærkt modificerede, mens ca. 800 km vedrørte udpegning af vandløb som kunstige. Sidstnævnte har omhandlet både naturlige vandløb, der ønskes udpeget som kunstige – og vice versa.

Kunstige vandløb

For så vidt angår indberetninger vedrørende kunstige vandløb, har MST foretaget en konkret behandling af indberetningerne på grundlag af de hidtil anvendte retningslinjer for karakterisering og udpegning af kunstige vandområder i VP2. Udgangspunktet for vurderingen har således været, om vandløbet kan genfindes på historiske kort, vurdering af vandløbets forløb, herunder hvordan vandløbet mæandrerer og topografiske forhold¹.

Som følge af Miljøstyrelsens vurderinger har ministeren besluttet, at ca. 65 km vandløb, der tidligere var klassificeret som naturlige, nu udpeges som kunstige i den nye afgrænsning. Der er dels tale om ca. 50 km vandløb med et opland under 10 km², der vurderes at have et fysisk potentiale til at kunne opnå god tilstand, dels ca. 15 km med et opland over 10 km². Ca. 130 km vandløb, der tidligere var udpeget som kunstige, er nu omvendt klassificeret som naturlige. Ca. 120 km heraf har et opland under 10 km², men vurderes dog at have et fysisk potentiale til at kunne opnå god tilstand. De indgår dermed i den nye afgrænsning. De resterende ca. 10 km har et opland over 10 km² og indgår dermed ligeledes i den nye afgrænsning.

¹ Der henvises til "Retningslinjer for udarbejdelse af basisanalyse for vandområdeplaner 2021-2027" for nærmere beskrivelse af vurderingsmetoden. Retningslinjerne er offentliggjort den 18. december 2019 i forbindelse med offentliggørelsen af basisanalysen for vandområdeplaner 2021-2027 og kan findes [her](#).

Stærkt modificerede vandløb

For de ca. 1200 km vandløb, der blev foreslået udpeget som stærkt modificerede, var indberetningerne fuldt oplyste for 460 km. Disse fuldt oplyste indberetninger blev sendt til Orbicon med henblik på at få vurderet, i hvilket omfang de vandløbsnære arealer i hvert enkelt konkret case vil blive påvirket, hvis der gennemføres den indsats – og dermed den vandstandsstigning – som kommuner har indmeldt med indberetningen.

Vurderingen er foretaget på baggrund af en metode, som Orbicon har udviklet for Miljøstyrelsen i 2017. Metoden kan på et ensartet grundlag frembringe et billede af hvilke arealer, der vil blive berørt af den tiltænkte restaureringsindsats. Metoden benytter i hovedtræk højdemodellen, data om vandløbets profil og oplysningen fra kommunen om, hvor stor vandstandsstigning en konkret restaureringsindsats vil forårsage, til at estimere påvirkningen. Metoden muliggør, at det konkrete påvirkede vandløbsnære areal kan opgøres fx i antal ha².

For at et vandområde kan udpeges som stærkt modificeret, skal den indsats, der skal til for at opnå målopfyldelsen, have en betydelig negativ indvirkning på det eller de formål, som de fysiske ændringer opfylder. Hvornår der er tale om en betydelig indvirkning, er et politisk spørgsmål. Miljøministeren har besluttet, at hvis konsulentanalyserne viser, at mere end 40 ha vandløbsnært areal pr. km vandløbsstrækning vil blive vådere som følge af den tiltænkte restaureringsindsats, vil der være tale om en betydelig negativ indvirkning, der vil kunne begrunde en udpegning af vandløbet som stærkt modificerede.

Dertil kommer, at vandløbsstrækninger udpeges, hvis det kan påvises, at tekniske anlæg af samfundsmæssig interesse (fx vindmølle anlæg og transformerstationer), samt bebyggelse vil blive påvirket ved gennemførelse af den tiltænkte indsats.

Endelig udpeges et vandområde som stærkt modificeret, såfremt intensiteten af påvirkningen af en vis størrelse, forstået som væsentlige ændringer i afvandingsklasserne³.

På denne baggrund er ca. 160 km vandløb blevet udpeget som stærkt modificerede i basisanalysen for vandområdeplaner 2021-2027 som følge af vandrådsarbejdet 2017.

De nye udpegninger er indarbejdet i det datagrundlag, som vandrådene 2019 arbejder med.

² Metoden er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside i forbindelse med offentliggørelse af basisanalysen for vandområdeplaner 2021-2027 og kan findes [her](#).

³ Der henvises til ”Retningslinjer for udarbejdelse af basisanalyse for vandområdeplaner 2021-2027” for den nærmere beregning af intensiteten. Retningslinjerne er offentliggjort den 18. december 2019 i forbindelse med offentliggørelsen af basisanalysen for vandområdeplaner 2021-2027 og kan findes [her](#).